

Rhoi hwb i'ch iechyd a'ch lles gyda natur
 Mae gweithgareddau natur yn dda i'ch iechyd corfforol a'ch lles meddyliol. Am fwy o wybodaeth am deithiau cerdded, cyfleoedd i wirfoddoli a digwyddiadau, ewch i'n gwefan neu ffoniwch y tîm.

Boosting your health & wellbeing with nature
 Nature based activity benefits physical health and mental wellbeing. For more information about walking routes, our volunteer opportunities and events visit our website, or contact the team.
 ☎ 01824 712757.

Mwy o gyfleoedd i fforio.

Lawrlwythwch y taflenni hyn a mwy oddi ar:
ahnebryniauclwydadyffryndyfrdwy.org.uk
cefn gwlad sird dinbych.org.uk

More opportunities to explore.

Download these leaflets and more from:
clwydianrangeanddeevalleyaonb.org.uk
denbighshirecountryside.org.uk

Gwybodaeth Lleol | Local Information

Y mae yna nifer o lefydd i aros yn ac o amgylch Minera, am fwy o wybodaeth ym welwch â:

northeastwales.wales/cy/

There are lots of places to stay in and around Minera, for more information visit:

northeastwales.wales

Canolfan Croeso Wrecsam

Wrexham Tourist Information Centre

☎ 01978 292015 tic@wrexham.gov.uk

Ty'n y Capel Inn and Restaurant

☎ 01978 269347 tyn-y-capel.com

Ewch ar y bws neu trôn | Take the bus or train

Traveline Cymru ☎ 0871 200 22 33

traveline-cymru.info

Llwybrau Bws 10 a 11 | Bus Routes 10 and 11

Wrecsam - Y Mwynglawdd | Wrexham - Minera

Llwybr bws X51 | Bus route X51

Dinbych - Y Mwynglawdd - Coedpoeth - Wrecsam

Denbigh - Minera - Coedpoeth - Wrexham

Llwybr y Mwynglawdd
 Minera
 Walk
 15

Yr Afon Rhuddlanfaidd
Llwybrau Teda
Coed a Chriogol

Minera
Y Mwynglawdd

15

A circular walk incorporating the historic village of Minera

Community Mine Route

15 km | 9 miles

Brasamcan o amser: 1.5 awr
Map OS : 256 Wrecsam a Llangollen

Pellter: 4.75 km | 3 milltir
Approximate duration: 1.5 hours
OS Map: 256 Wrexham & Llangollen

Distance: 4.75 km | 3 miles
Approximate duration: 1.5 hours
OS Map: 256 Wrexham & Llangollen

Wrexham
Wrecsam

Ar einri gan Lywodraeth Cymru
Funded by Welsh Government

Er y gwnaethpwyd pob ymdrech i wneud y daflen hwn mor fanwl gywir ag sydd bobis, nid yw'r awduron na'r cyhoeddwr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am ganlyniadau gwallau. Whilst every effort has been made to make this leaflet as accurate as possible, neither authors nor publishers accept any responsibility for the consequence of errors. Mae'r daflen hon wedi ei argraffu ar papur o ffynonellau cynaliadwy. This leaflet is printed on paper from sustainable sources.

Taith gerdded ddiddorol o'r Mwynglawdd ar hyd llwybrau coediog hamddenol yn nyffryn Clywedog, gyda golygfeydd godidog o fynydd Esclus. Ardal o hanes mwyngloddio cyfoethog, mae'r enw Saesneg, Minera, yn deillio o'r gair Ladin canoloesol am fwynglawdd neu fwyn.

A fascinating walk from Minera along peaceful woodland paths in the Clwyedog valley, with scenic views of Esclusham mountain. An area with a rich mining history, the very name Minera comes from the medieval Latin word for mine or ore.

Y Cod Cefn Gwlad

Yn dilyn cyngor i fanteisio'n llawn ar eich ymwelliad:

Parchwch - Gwarchodwch - Mwynhewch

- Byddwch yn ddiogel, cynlluniwch o flaen llaw a dilynwch unrhyw arwyddion
- Gadewch glwydi ac eiddo fel rydych chi'n eu cael nhw
- Gwarchodwch blanhigion ac anifeiliaid. Peidiwch â bwydo da byw
- Ewch â'ch sbwriel gartref neu defnyddiwch y biniau gwastarff cyhoeddus
- Cadwch eich ci dan reolaeth dynn ac ofewn eich golwg
- Byddwch yn ystyriol o bobl eraill

Countryside Code

Follow the advice to get the most out of your visit:

Respect - Protect - Enjoy

- Be safe, plan ahead and follow signs
- Leave gates and property as you find them
- Protect animals and plants. Do not feed livestock
- Please take your litter home or use public waste bins
- Keep dogs under close control and in sight
- Respect other people sharing the space

Dewch o hyd i fwy o wybodaeth o'r Cod Cefn Gwlad yn fan hyn
 Find more information from the Countryside Code here

	Rhai o'r symbolau y gallech eu gweld yng nghefn gwlad
	Llwybr cefyl Bridleway
	Llwybr caniataoal Permissive path
	Ffordd cyhoeddus Public road
	Cilffydd sydd ar agor i unrhyw draffig Byways open to all traffic
	Llwybr cenedlaethol National trail
	Mynediad agored Open access

Mwynhewch eich taith gerdded

Gwisgwch esgidiau cryfion cyfforddus ac ewch â dillad rhag glaw. Ewch i wefan Mentre'n Gall Cymru i ganfod awgrymiadau defnyddiol ynglŷn â sut i fwynhau eich antur yn ddiogel.

adventuresmart.uk/cy/home-cy/

Enjoy your walk

Wear stout, comfortable footwear and take waterproofs. Visit the Adventure Smart Wales website for some useful hints and tips on how to enjoy your adventure safely.

adventuresmart.uk

Taflen digidol

Digital leaflet

4 Tyn-y-Capel

Mae Tyn-y-Capel yn dyddio'n ôl i 1250 ac arferai fod ar lwybr y pererinion i fynachod o Abaty Glyn y Groes. Arferant dded yma i orffwys, ac yn ôl pob sôn, roeddent yn bwydo'r bobl wahanglwyfus a oedd yn byw yn yr ogofau ar Fynydd y Mwynglawdd, drwy'r ffenestr post ar wal y dafarn.

Tyn-Y-Capel dates back to 1250 and was once on the pilgrimage route for monks from Valley Crucis Abbey. Here they would rest and apparently feed the lepers who lived in caves on Minera Mountain, through the mullion window in the wall of the pub.

1 Gweithfeydd Plwm y Mwynglawdd

Mae gan y pentref hwn hanes hir o fwyloddi, gyda'r cofnod ysgrifenedig cyntaf o weithwyr plwm yn y Mwynglawdd yn dyddio'n ôl i 1296. Roedd y gwaith plwm ar ei brysuraif ar ddiwedd y 18fed ganrif, diolch i ddatrysiau peirianyddol i'r broblem gyson o lifogydd yn siafftiau'r gweithfeydd. I ddechrau, fe wnaeth John Wilkinson o Waith Haearn y Bers ddyfeisio injans stêm effeithiol i bwmpio dŵr o'r mwyngloddiau, yna gosododd John Taylor & Sons lefel ddraenio o Felin y Nant. Yn y pen draw, yn sgil gostyngiadau mewn prisiau, caewyd y mwyngloddiau ym 1914.

1 Minera Lead Mines

This village has a long history of mining, with the first written record of the lead miners of Minera dating back to 1296. The mining here was at its peak in the late 18th Century, thanks to engineering solutions to the constant problem of flooding in the mine shafts. Firstly, John Wilkinson of Bersham Ironworks engineered efficient steam engines that could pump water up from the mines, then John Taylor & Sons installed a drainage level from Nant Mill. Eventually due to falling prices the mines closed in 1914.

3 Pen y Nant

Bellach wedi'i addasu'n rhandai preifat, arferai'r adeilad hwn fod yn Gartref Ymadfer William a John Jones, a gafodd ei adeiladu'n bennaf ar gyfer trigolion y dosbarth gweithiol a phlwyfi Wrecsam a Rhosddu.

Cafodd yr adeilad ei adeiladu gan W.E Samuels o Wrecsam, cost y gwaith adeiladu oedd £4,567, ac fe'i agorwyd ym 1918 i ofalu am 25 o filwyr a morwyr a oedd wedi'u hanafu yn y Rhyfel Byd Cyntaf. Gwerthwyd yr adeilad i Gyngor Sir Ddinbych ym 1951, a'i ail-enwi'n Pen y Nant, ac fe ddaeth yn gartref i'r henoed.

Now converted into private apartments, this distinctive building was formerly the 'William and John Jones Convalescent Home', built primarily for working class residents of the parishes of Wrexham and Rhosddu.

Designed by W.E Samuels of Wrexham and costing £4,567, it opened in 1918 to receive 25 soldiers and sailors wounded in World War One. In 1951 it was later sold to Denbighshire County Council, renamed Pen y Nant and became a home for the elderly.

2 Gwarchodfa Natur Chwarel y Mwynglawdd

Mae cofnodion o gynhyrchu calch yn y lleoliad hwn yn dyddio'n ôl cyn bellied â'r 1600au, ond yn dilyn adeiladu'r odynau a gosod y rheilffordd yng nghanol y 1800au, cafwyd cynnydd sylwedol i 200,000 tunnell y flwyddyn, a oedd yn golygu mai'r safle hwn oedd yn cynhyrchu'r mwyaf o galch yng Ngogledd Cymru. Defnyddiwyd y calch ar gyfer deunyddiau adeiladu a gwraith, caewyd y gweithfeydd ym 1994.

Mae bellach wedi'i ddynodi fel Safle o Diddordeb Gwyddonol Arbennig am ei laswelltir calch, lle mae nifer o flodau gwylt yn blaguro, gan gynnwys tegeirianau amrywiol, sy'n darparu cynefin i rywogaethau prin megis Cacwn y Mynydd. Caiff yr ardal hon ei rheoli gan Ymddriedolaeth Natur Gogledd Cymru fel gwarchodfa natur, ac mae'r safle ar agor i'r Cyhoedd.

2 Minera Quarry Nature Reserve

Records of lime production here go back as far as the 1600s, but following the construction of kilns and the arrival of the railway in the mid-1800s, it increased dramatically to 200,000 tonnes a year, making it the largest producer of lime in North Wales. The lime was used for building materials and fertiliser, until eventually the works were closed in 1994.

The quarry is now designated a Site of Special Scientific Interest (SSSI) for its limestone grassland, where many wildflowers flourish, including various Orchids, and provides a habitat for many rare invertebrates such as the Mountain Bumblebee. Managed by North Wales Wildlife Trust as a nature reserve the site is open to the public.